

تقدس آب در ادیان الهی

فاطمه سبحانی حسینی* ، بهنام رجبی فر^۲

۱- دانشجوی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قایمشهر، fsobhani56@yahoo.com

۲- استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر، ایران

چکیده

آب همواره در زندگی بشری جایگاهی ویژه و ممتاز داشته و بواسطه این اهمیت تبدیل به عنصری مقدس و قابل ستایش می گردد که در آموزه های دینی بر حفظ پاکیزگی و پاس داشت آن تاکید می شود. آب به دو دلیل عمده جایگاهی ویژه در آیین و اعتقادات بسیاری از ادیان دارد. نخست آنکه آب پاک کننده است و آلودگی ها و ناپاکی ها را تطهیر می کند و می تواند هرگونه آثار ناپاکی های گذشته را از اشیا بزدايد. هم چنین با نگاهی معنوی ، آب می تواند سبب آرامش بخشی جسم و روح گردد . آب نه تنها وسیله ای است برای پالایش اشیا ، جهت انجام مراسم مذهبی، بلکه انسان را نیز از نظر ظاهر و باطن پاکیزه نموده و آماده می کند تا با حضور قلب به عبادت بپردازد. همچنین مایه اصلی حیات است و گرچه قدرت ویرانگری آن کمتر از هستی بخش بودنش نیست اما بدون آن حیات غیرممکن است . اهمیت این مایع حیاتی در مذاهب مختلف به اشکال متفاوتی جلوه گر می شود ، اما این دو ویژگی مهم است که آن را در زیر بنای فرهنگی و اعتقادی جوامع انسانی قرار می دهد. در این مقاله با استناد بر کتب دینی و اسناد مختلف به تعریف جایگاه آب در برخی ادیان خواهیم پرداخت و به نگاه مشترک ادیان در تقدس آب اشاره خواهد گردید.

واژه های کلیدی: تقدس آب ، اسلام ، مسیحیت ، زرتشت ، آناهیتا ، صابن

۱- مقدمه

انسان کاشف طبیعت و عامل برقراری تداوم و پایداری بقا و عاملی در تجلی امکانات و استعدادهای نهانی طبیعت شناخته شده و اوست که با تصور در طبیعت رازهای نهانی خود را آشکار ساخته و گه گاه از چهره به ظاهر خصمانه و شرارت آلودش زیبایی صفا و صمیمیت می تراود در این فلسفه روابط انسان و طبیعت به صورت یکپارچه مشاهده می شود و انسان نه جزئی جدا شدنی از طبیعت و نه حاکم مافوق آن است.

از کهن ترین دوران تاکنون بشر وابسته به باورها و اعتقادات خودش بوده و برای توجیه نعمت ها و بلایا به خلق نماد و اسطوره پرداخته است . هرچا گروهی دور هم آیند، دین هم به دنبال آنان می آید تا که گروه را راه برد .گرد آمدن مردمان به کناره چشمه ها، دین گستران را هم به سوی آن می کشاند .چنین شد که در کنار چشمه ها، نیایشگاه ها برپا شد و این افزون بر ارجی بود که ایرانیان از دیر باز بر آب می نهادند و در جوار آن به نیایش می پرداختند .

آب به عنوان سرچشمه اصلی حیات و ماده اولیه آفرینش در همه ادیان دارای اهمیت، تقدس و ارزش است. آب به دو دلیل عمده جایگاهی ویژه در آیین و اعتقادات بسیاری از ادیان دارد. نخست آنکه آب پاک کننده است و آلودگی ها و ناپاکی ها را